

Abstrakt

Prostorové a materiální podmínky pro pohybové aktivity mladších adolescentů ve Středočeském kraji

Hlavním cílem disertační práce bylo zjistit, jak souvisí prostorové a materiální podmínky s účastí 12–15letých jedinců, tj. mladších adolescentů, v pohybových aktivitách ve městech Středočeského kraje s počtem obyvatel 10 000–22 000 a jejich okolí. Studie má převážně charakter empirického asociačního výzkumu.

Výzkumný vzorek sestával z 2 660 mladších adolescentů (12–15 let) z pěti měst Středočeského kraje (Benešov, Beroun, Čelákovice, Kutná Hora a Neratovice) a jejich blízkého okolí, přičemž bylo analyzováno 2 564 řádně vyplněných dotazníků.

Přímá souvislost mezi vnímáním prostorových podmínek a vlastním materiálním vybavením mladších adolescentů s jejich participací v pohybových aktivitách nebyla prokázána. Prostorové podmínky pro lokomoci a lokomoční aktivita mladších adolescentů korelovaly na úrovni $-0,04$. Korelační koeficienty mezi prostorovými podmínkami pro sport a sportovní aktivitou mladších adolescentů v organizované formě nabývaly hodnoty od $-0,10$ do $0,19$, resp. od $-0,17$ do $0,26$ u neorganizované formy. Materiální podmínky pro sport a sportovní aktivita mladších adolescentů v organizované formě (korelační koeficient $-0,13$), u neorganizované formy sportu ($-0,15$ a $-0,07$). Mezi spokojeností respondentů s materiálními podmínkami pro lokomoci a jejich lokomoční aktivitou byl zjištěn korelační koeficient nabývající hodnoty $-0,06$.

Ze socioekonomického rodinného zázemí mladších adolescentů nelze uspokojivě predikovat jejich účast v pohybových aktivitách. Nejvyšší korelační koeficient dosáhl pouze hodnoty $0,14$, a to mezi tím, jak respondenti vnímali svoji rodinu z ekonomického pohledu a mezi jejich sportováním doma v bytě nebo na zahradě.

Dotazníky určené mladším adolescentům byly doplněny o semistrukturovaná interview s učiteli tělesné výchovy ($n = 37$) na základních školách a víceletých gymnáziích ve městech, kde byl výzkum realizován. Z interview vyplynula složitá struktura problematiky prostorových a materiálních podmínek pro pohybové aktivity mladších adolescentů a do jisté míry i odlišné subjektivní vnímání každým dotázaným učitelem tělesné výchovy. Jestliže byla v těchto městech, historicky centrech daných lokalit, vnímána úroveň podmínek pro organizovaný sport vcelku pozitivně, pro neorganizovaný sport platila situace opačná. Právě v souvislosti s veřejně přístupnými sportovišti (vstup zdarma) byl zcela jednoznačně jako největší problém pocíťován vandalizmus, následovaný právní zodpovědností za případné úrazy návštěvníků. Proto většina respondentů upozornila na nutnost dozoru sportovišť.

Další výzkumné záměry jsou v oblasti prostorových a materiálních podmínek pro pohybové aktivity potřebné, i vzhledem k tomu, že obě sledované skupiny respondentů poukazovaly na prostorové podmínky pro pohybové aktivity jako na jeden z potenciálně limitujících faktorů větší účasti mladších adolescentů v pohybových aktivitách.

Klíčová slova: adolescence, děti a mládež, lokomoční aktivita, sport, sportovní aktivita, sportovní zařízení, sportovní vybavení.